

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Felolvasó szerkesztő és lapfajdos:
Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Szent-István-utca 3.
Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

A püspök körlevele.

Dr. Steiner Fülöp megyés püspök a következő főpásztori levelet küldötte egyházmegyéje lelkészkezdő papságához:

Tisztelendő Testvéreim és Szeretett Fiaim!

Ő Felsége, Erzsébet, Magyarország királynéja, istentelen orgyilkos töre által megsebesítve, folyó évi szeptember hó 10-dikén elköltözött az élők sorából. E nagy gonoszított hallatára borzalomtól megrendülve elfogódnak a lelkek s keserű fájdalom járja át a sziveket. Ki volna képes száraz szemekkel beszélni az elhunyt-ról? Királynénk volt, szerető Anyánk volt, Anyánk inkább, mint Urunk.

Gyászolja s gyászolja minden nép. De megsebesített s ily nagy fájdalomtól vérző szívünk ne úgy szomorkodjék, mint azok, kikben nincs remény. A mi Urunk Jézus Krisztus Istenünk és Atyánk, ki szeretettel ölelt fel bennünket, örök vigaszt és élető reményt adott kegyelemben, felbátorítja szívünket, és a vigaszt keresőnek tekintetét az emberi élet minden nyomorúságát égi fényvel besugárzó szavaira irányozza: „Én vagyok a feltámadás és az élet, ki hisz bennem, mégha meghalt is, élni fog, és a ki él és hisz bennem, halált nem lát mindörökké.“ Tehát e szavakkal vigasztaljátok egymást Tisztelendő Testvéreim és Szeretett Fiaim! miként én is, Veletek együtt ontván könnyeket.

A királyné és a magyar nyelv.

— A „Fejérmegyei Napló“ tárczája. —
(Folytatás)

Midőn a Felséges asszony előtt egyszer úgy nyilatkoztam, hogy élénk levelezésben állók báró Eötvös Józseffel, ő arra kért, hogy néha-néha hozzam el Eötvösnek egy-egy levelét; és én azóta, valahányszor a bárótól levelet kaptam, melyet indiskréció nélkül megmutatni lehetett, azt mindannyiszor ő Felségével közöltem. Miután pedig erről — mint illik — Eötvöst értesítettem volt, ő is ehhez alkalmazkodott és ezen levelek alakjában a Felség előtt el lett mondva sok olyan dolog, a mit más módon alig lehetett volna tudomására juttatni. E levelek egyike egyszer egy igen mulatságos epizódra adott alkalmat, melyet azért mondom el, mert ez is — bármily csekély a dolog — mutatja, mily rendkívüli gyöngédséggel viseltetett ő Felsége — ellentétben más sokkal csekélyebb állású urnókkal — még azokkal szemben is, kik alatta állottak és tőle függtek. Említem, hogy az órák alatt a terem utolsó ablaka mellett Ferenczy Ida ült. Egy napon kapok Eötvöstől egy levelet, a melyben nagyon humorisztikus hangon leírja a feletti kétségbeesését, hogy Pesten most még egy Eötvös József báró van, a szeptemvir s legújabbán bárói rangra is emeltetett és a kinek levelei most folyvást

Hogy azonban szeretett Királynénk lelkét minél hamarabb befogadja a béke és világosság örök üdvödtadó helyére a Király, — a kiért élnek mindenek, — forró imában kérjük az Ő irgalmát.

Az elhunyt királyné iránt érzett szent kegyelet és szeretetünk tanúsítására a következőket rendeltem:

1. Ő császári és királyi Felsége, Erzsébet királyné temetése napjáig, minden nap, délben és este az „Angyal üdvözlés“ után valamennyi Egyház minden harangja fél óráig szóljon, s ugyancsak a temetés napján és órájában, midőn Bécsben az ünnepélyes temetés leand, sollemnis gyász isteni tisztelet fog tartatni.

2. Szeptember 17-dikén valamennyi plebániái és gondozás alatt álló Egyházban ünnepélyes gyász-mise tartassék — mint temetés napján — „Liberá“-val, melyre meghívassanak a világi és katonai előljárók és joghatóságok. Hasonlóképp történjék az Anya-Egyháztól távol eső filialis egyházakban is, melyekben ha nem is naponként, de legalább vasár- és ünnepnapokon szokott tartatni szentmise-áldozat — meghivatván szintén a előljáróságok és joghatóságok.

Ezenkívül a szerzetesek valamennyi Egyházában és más kápolnában, vagy nyilvános Oratoriumokban énekes gyász-mise tartassék Ő Felsége, a királyné lelki üdvéért.

A mely kápolnában, vagy nyilvános

Oratoriumokban azonban énekes mise nem tartható, azokban a legközelebbi rendelkezésre álló napon tartassék csendes „requiem“.

E rendeletem az Egyházban a szószékéről jelentessék ki a hívő népnek. De minden más, telhető uton-módon is hozassék annak tudomására. — A lelkek Tisztelendő Gondozói pedig buzdítsák a hivatelt, hogy szeretett Királynénk lelki üdvéért állhatatosan esedezzenek, de egyuttal hő imát küldjenek a minden vizsgatások Istenéhez azért is, hogy oly mélységes fájdalommal sújtott Apostoli Királyunkat megvigasztalni, bátorítani s számunkra még számos éveken át megőrizni kegyeskedjék.

Elrendelem, hogy Istenben elhunyt felséges Királynénk temetésének napján, ugyszinte a napon, amelyen érette a temetés helyén az ünnepélyes gyász szent mise mondafik, minden iskolában szüneteljenek az iskolai előadások; s felhívom a t. lelkesz urakat, intézkedjenek, hogy az iskolák növendékei az általam elrendelt szent misén ünnepi ruhájukban, párosan indulva az iskolából, áhítatosan részt vegyenek; a szent mise után pedig ép oly módon vissza vezettessenek az iskolába, s ott egy terembe összegyűljenek. Ezen alkalommal — a melyre az iskolaszék s egyéb hívek is meghívandók — a t. lelkesz urak magyarázzák meg az egybegyűlt gyermekeknek a súlyos csapást, amely szeretett királynénk halála folytán ő császári

összetévesztetnek az övével. Már mikor e levél első sorait olvastam, észrevettem, hogy ő Felsége nagyon nyugtalan kezd lenni; azután hamarjában az irón után kapott, hogy levegyében leszakított papírdarabra pár szót irt nekem s odaadta. E papírkára a következő szavak voltak írva:

— Vigyázzon, ez az Eötvös az Ida rokona. Nyilván attól tartott ő Felsége, hogy a levélben olyasmi lehetne, a mi az ő kedves Ferenczy Idáját kellemetlenül érinthetné, és ennek akarta elejét venni. Megtudván így ő Felsége nyugtalanságának okát, bátran folytattam a levél felolvasását, mert tudtam, hogy abban egyetlen szó sincs, a mely akár az öreg septemvir, akár annak barátját a lgtávolabbról is kellemetlenül érinthetné. De följegyeztem magamnak e tény, mert ez oly nemes szivre, oly fenkölt kedélyre mutat, a milyennel a trónokon vajmi ritkán találkozunk.

Mikor azután tavaszfelé járt az idő, Königsseg grófné fölkeresett és így szólt hozzám: A királyné holnap Schönbrunnba költözik s én meg lettem bízva őnt megkérdezni, vajjon akar-e minden nap oda kijönni? de hát ugy-e igazam volt, midőn azt mondtam ő Felségének, hogy önek ideje ezt aligha megengedni? Kéreztem a jó indulatot, mely ezen utolsó megjegyzésben nyilatkozott; de miután néha-néha nekem is kedvem telik benne az embereket bosszantani: azt feleltem rá,

— Arra, a mit ő Felsége parancsol, nekem mindig van időm. A grófnétól azonnal fölmentem — miután épen egy óra volt — a második emeletre, ő Felségéhez. Ennek első szava, mikor beléptem ez volt:

— Beszélte önnel Königsseg grófné?
— Igen is Felség, beszélt.
— Nos ön csakugyan nem akar kijönni Schönbrunnba?
— De igen s Felséges asszonyom, szerénsemnek fogom tartani ott is megjelenhetni.
— Köszönöm — volt ő Felsége egyetlen válasza.

A következő naptól kezdve, naponként fél egykor a takarékpénztár előtt megjelent egy udvari kocsi, a mely engem kivitt a felséges család nyári lakhelyére. Apró maliciákban alárendelték részéről most sem volt hiány. Ha meleg volt, olyan zárt kocsit küldtek, a melyben az ember majdnem megfulladt; ha az eső szakadt, nyitott kocsival tisztelet meg, a melyben olykor-olykor bőrig átáztam. De hát én azt föl sem vettem. Schönbrunnban, ha az ember a főépületbe belép, jobbra van egy hosszú folyosó. E folyosó baloldalának utolsó ajtaja volt az, a melyen én mindig beléptem egy gyönyörű földszinti terembe, melynek másik ajtaja a kert felé nyílt és a mely — mint hallottam — valaha Mária Teréziának kedvence szobája volt. Itt ült ő Felsége, mellette pedig a padlón két óriási kutya nyújtózott, melyek

és királyi Felségét, szeretett királyunkat, országunkat s nemzetünket érte.

Buzditsák egyszerűen a növendékeket, hogy az áldott királyné emlékeit mindenkoron kegyeletteljesen megőrizzék, s érette imádkozzanak. Súlyosan sújtott szeretett apostoli királyunk részére pedig esdjenek Istentől bőséges vigaszt. Buzditsák továbbá a gyermeki szíveket, hogy a felséges uralkodó családhoz mindenkor törhetetlen hűséggel ragaszkodjanak.

Ezen kegyeletes emlékezet után pedig mondjanak a t. lelkész urak a gyermekekkel s a többi jelenlevőkkel együtt hangosan egy Miatyánkot és Üdvözlöt a szeretett felséges királyné örök üdvéért s egy Miatyánkot és Üdvözlöt oly mélyes fájdalommal sújtott szeretett apostoli királyunk megvigasztalásáért.

Székestejérvár, 1898. szept. 12 én.

FÜLÖP, s. k.,
püspök.

A mi gyászunk.

(F. A.) Szeretett, szenvedett és meghalt. Jobban szeretett, többet szenvedett, mint bárki a világon és szörnyű halálának gondolatára megborad a lélek. Nem szállhatunk perbe az isteni végzet ellen, csak a siralom a miénk, meg az ( ) édesbus emlékezte.

Nagy eseménynek kell történni, mikor ennek a nemzetnek keservekhez szokott szíve megrendül és megereid könnyeinek árja, mint most. Mi látjuk a gyászt, melynek részesei vagyunk, egész fonséges megnyilatkozásában és jól esik tudni, hogy ez így van és nincs abban tettetés. Hogy ebben a korban, melynek levegője megöli az ideálok s helyettük bünt nevel, mi minden hibáink mellett is megtudtuk őrizni az erények legfonségesebbjét, a szeretetet és vannak igaz könnyeink azok számára,

akkoriban ő Felségének sétéiben hű kísérői voltak. Folytatva lettek itt a városban megkezdett órák, csak hogy az egy órából néha kettő sőt három is lett. Az oktatás tudniillik addig tartott, míg az ezen földszinti teremből fölfelé vezető csigalépcsőnek felső végéről az „Elise!” szó hallatszott. „A császár hazajött”, mondá ilyenkor ő Felsége s akkor az óráknak vagy az óráknak vége volt. Nem is mertem volna előbb fölkelni, mert még a városban, az első óra alkalmával megtörtént velem, hogy mikor a fölöttünk levő nagy óra kettőt ütött, én fölkeltem és eltávoztam; hanem másnap meg is leckézett ezért Ferenczy Ida, ki az udvar szokásait jobban ismervén, arra oktatott, hogy addig nem szabad fölkelnem, míg ő Felsége el nem bocsát. Megjegyeztem ezt magamnak és nem is vétettem többé az etikette s szabálya ellen.

Ha a jó tanítvány egyik ismertető jele a tudvágy, akkor ő Felsége az ilyen jó tanítvány eszménye volt. Az ő agyveleje folyvást erősen dolgozott s ő mélyen gondolkozott, nem holmi frivolitások, hanem a tudomány és az élet legkomolyabb problémái körül. Fogas kérdéseivel nem egyszer zavarba ejtett, melyből aztán úgy, a hogy, de sokszor csak is nagy ügygyel-bajjal tudtam kibontakozni. Így például egyszer — nem tudom már miféle könyvben — ezt a frázist olvastuk: A pokol minden hatalmassága összeesküdött ellenem. Ő Felsége megáll, mereven a szemembe néz és azt kérdi: — Hisz-e ön a pokolban?

Ha a nyájas olvasó egy kissé gondolkozik, át fogja látni, hogy azon a helyen ezen kérdésre felelni nem volt könnyű dolog; de ugy

a kik rászolgáltak annak teljes melegségére.

Az Ur adta, az Ur elvette.

Ide küldte hozzánk, mikor mindenükből kifosztva egyedül állottunk a világban, hogy visszaadja nekünk mindazt, a mi elveszett. Megismert minket, mikor mindenki elfordult tőlünk s árvaságunkban keblére fogadott. Letörölte a nemzet homlokáról a harcokban rátapadt vér nyomát angyaljó lelkének selyemkendőjével és kenyeret adott védelmezőjének árvái kezébe. Szép nevét örökre beirta szíveinkbe s mi nem lettünk hálátlanok hozzá. Szeretetért szeretetet adtunk.

Elvétetett tőlünk, hogy rendeltetése betölt, de emlékezete velünk marad és átragyog a jövőendő időkbe, míg a mi véreinket fogja táplálni ez a föld, melyet Ő segített visszaszerezni nekünk.

A gyászmise.

Még az ég is gyászolt, szürke felhőpalástba öltözött, midőn tegnap délelőtt az Erzsébet királyné lelki üdvéért tartott isteniszteletre gyülekeztek a székesegyházba, mely zsufolásig megtelt gyászoló közönséggel.

A megyés püspök már napokkal azelőtt személyesen intézkedett, hogy a templom ez alkalomra megfelelően földszítve legyen. Az ő egyenes rendelkezéséhez képest minden külső pompát teljesen mellőztek s csupán fekete posztót használtak a díszítéshez. A gyertyákkal körülvetett nagy ravatal egyedüli ékességét a tetejére helyezték korona képezte.

Kilencz óraker már egészen megtelt a templom. Ott voltak a megyei és városi hatóságok, valamint az összes hivatalok tisztviselői testületileg, teljes számban, ugyszintén a közös hadsereg, a honvédség és a csendőrség tisztikara.

A Jótékony Nőegylet elnöke Szűgyény-Marich Julia ki jelenleg külföldön tartózkodik, táviratilag intézkedett, hogy az egylet a gyászünnepeken képviselve legyen. Vagy huszan jöttek el özv. Felmayer Istvánné vezetése alatt.

hiszem, elég szerencsésen találtam fel magamat, a mennyiben ezt válaszolám:

— Felséges Asszonyom, én e felett még sohasem gondolkoztam. En egész életemet úgy rendeztem be, hogy tudva és akarva soha rosszat nem cselekedtem, és most úgy kombinálok, hogy ha nincs pokol, akkor ugy sem jut oda senki; ha pedig van, legalább én nem fogok oda jutni.

Ő Felsége nevetett és folytatta az olvasást. Más alkalommal az imádkozás kerületén szoba, azt jegyzé meg ő Felsége, hogy ő ugyan sokat jár a templomba, de gyakran még is azt kérdi magától, hogy nem kellene-e még többször oda mennie; szeretné az tudni, mi az én véleményem?

— Az imádkozás, — válaszolám, — nem olyan mint az orvoság, a melyre nézve az orvos preskribálja, hogy milyen időkben hány kanállal kelljen bevenni. Ha imádkozunk, ez nem azért történik, mert ezzel az Ur Istennek teszünk szívesseget, aki amugy is tudja, hányadán van velünk. Imádkozunk annyiszor, ahányszor szívünk szükségét érzi annak, hogy az Isten ne csak akkor legyen megelégedve, ha a templomban térdelünk, hanem mindenkor.

Máskor valami politikai dolgról beszélgettünk; egyszer csak e kijelentéssel lep meg ő Felsége:

— En ugy hallom, hogy a legezlszerűbb kormányforma még is csak a respublika.

Körülnéztem, vajjon nem dőlnek-e rám a régi habsburgi császárlak falai, mert ilyet császárné és királyné szájából bizonyosan még nem hallottak. Kérdésemre, hogy kitől hallá

A főgymnázium, főreáliskola és a kereskedelmi akadémia tanuló ifjusága saját zászlói után vonult be a tanárokkal együtt. A zászlók szövete gyászfátyollal volt bevonva.

Szomorúság ült mindenik arcon, többen zokogtak a szertartás alatt s maga a szertartást végző püspök is annyira elfogódott, hogy az óráció olvasása közben többször megcsuklott, elakadt a hangja s a szeme könnyezett.

Egynegyed 11 óraker véget ért a gyászszertartás s ekkor a városi tisztviselők s a törvényhatósági bizottság tagjai a főispán és a polgármester vezetése alatt a városházához mentek, hol fél 11-re rendkívüli közgyűlés volt hirdetve.

A város közgyűlése.

Báró Fiáth Pál főispán a következő szép beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Azon mély gyász, mely Szent-István koronájának egész területén nyilvánul, jelzi, hogy megérti a Magyar Nemzet azon megdöbbentő esemény jelentőségét, hogy ( ) cs. és kir. Felségének, Erzsébet császárné és királynénak nagy szíve megszünt dobogni.

Eszményyszerű tüneményt mult ki e világból: Magasztos egész életében; nagy az ő szeretetében, nagy az ő szenvedésében, halálában vértanu, ki szíve vérrelé fojtja vissza az emberi eszme eltevédésének oly elméletét, mely képes embert vinni oly tette, melytől a pokol is irtozik.

Nagy az ő szenvedésében: népeinek nevelt ő egy herceget, gondallal, odaadással, anyai szeretettel, — hogy legyen oly király, mint atyja. Ezt az egyetlen fiát elragadta tőle a kérielhetlen halál, azóta reménye megszakadt, s szíve csak fájdalmat tudott érezni.

Nagy az ő szeretetében; mert szeretetnek tárgya nem kisebb, mint egy nagy király és egy Nemzet, kike: szeretete lángjának melege forrasztott össze elválaszthatlan egyetértésben.

Ezen nagy király és nemzete, a mosrani közös gyászban is összetért. A nemzet saját vesztesége fölötti mély gyászában is melegen részt vesz a felséges királynak végtelen fájalmában. Vigaszt nyujtani még nemzet sem képes, ha csak némileg nem enyhíti F-jelemünk fájalmát azon tudat, hogy Felséges asszonyunk,

ezt ő Felsége, azt felelé, hogy gyermekkori tanítójától, Mailáth János gróttól. Ez csak fokozta csodálkozásomat, mert Mailáth Jánost, az ismeretes történetirót, mindnyájan fő-főpessovicsnak tartottuk. Ezt nyiltan meg is mondám ő Felségének, ki aztán a szegény gróftól valóban megható bensőséggel védte s midőn annak szerencsétlen kimultáról megemlékezett, — köztudomás szerint Mailáth János gróf leányával együtt a stahrenbergi tóba fullasztotta magát — könyek tündökölték a királyé szemében. De ez a fejedelmi asszony, ha valamit meg akart tudni, nem egy könnyen eresztette el az embert. A Mailáthra vonatkozó exkurzió után visszatért a reszpublicára, és tudni akarta, hogy mi az én nézetem. Én tehát azt mondám:

— Elméletben kétségen kívül a köztársasági a legeszszerűbb kormányforma, de elvont elméletek szerint a népeket kormányozni nem lehet, hanem alkalmazkodni kell az emberekhez és az adott viszonyokhoz; minden kormányrendszer tehát csak viszonylag jó vagy rossz; vannak államok, a hol a köztársasági kormány a legalkalmasabb, de ebben a mi államunkban, a hol annyi különféle népfaj lakik együtt, melyek műveltségük fokára nézve oly lényegesen eltérnek egymástól, mégis csak a dinasztia képezheti azt a kapcsolatot, a mely e különben szétágazó elemeket összetartja, és így nálunk még jó sokáig a monarchia lesz egyedül alkalmas formája az államnak.

(Vége következik.)

feleség és hitvesrek emléke örökké fog élni a magyar nemzet szívében.

Székesfehérvár törvényhatósága az egész nemzet gyászából kivieszi a maga szomorú részét, és a mai rendkívüli közgyűlés feladata határozatot hozni arra nézve, hogy mi módon akar fájdalmának és gyászának kifejezést adni. Bátorodom a tek. törvényhatóságnak indítványozni, hogy:

Méltóztassék Felsőasszonyunk, szeretett Királynénk emlékét mai ülésünk jegyzőkönyvében megörökíteni és abban Székesfehérvár szab. kir. város közönsége legmélyebb fájdalmának kifejezést adni.

Méltóztassék elhatározni, hogy ő császári és apostoli királyi Felségéhez, legkegyelmesebb Urunk királyunkhoz Székesfehérvár szab. kir. város közönségének nevében mélyen érzett fájdalmunkat, hódolatteljes részvétünket és soha meg nem szűnő ragaszkodásunkat tolmácsoló febrat intéztessék.

Méltóztassék kimondani, hogy a törvényhatósági bizottság a temetés megtörténtéig ülést nem tart.

Méltóztassék elhatározni, hogy szeretett Királynénk temetésén a törvényhatóság magát három tagu küldöttség által képviseltesse.

Méltóztassék a város közönségét felkérni, hogy házaikat gyászlobogókkal lássák el s azokat 30 napon át kitűzve tartassák.

A főispán beszédét a törvényhatóság tagjai állva hallgatták végig, s az indítványt egyhangulag elfogadták.

A főispán ezután a jegyzőkönyv hitelesítésére Gremspenger István és Tót Aladár bizottsági tagokat felkérve, a gyűlést 11 órakor bezárta.

A megye közgyűlése.

Fejérvármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt 10 órakor tartotta meg rendkívüli közgyűlését, melyet a főispán a következő beszéddel nyitott meg:

A magyar nemzet védőangyala Magyarországi Nagyrasszonya ő császári és királyi felsége, Erzsébet magyar királyasszonynak nemes szíve megszünt dobogni, drága életének fonala megszakadt, nagy lelke elköltözött ezen földi hazából, honnan annyi könyv bucsuztatja, a mennyi könyvet szarított fel ő gondviselés-szerű életében.

Joakaratu gondviselés ültette ezen magas trónra, mert ő a magyar nemzetet oly igazán szerette. Király és Magyar nemzet, e kettő képezte gondoskodásának körét, e kettőt akarta együtt boldogítani. Szeretetének sugara áthatotta azon homályt, melyet megfoghatatlan félreértések tönklege borított király és nemzetre;

szeretetének melege összeforrasztotta a királyi lelkét a nemzetével, az egyetértés frigyében, fölbonthatatlanul;

anyai gondnal ápolta szeretett magyar nemzetének nemzeti érzelmeit, saját és királyi családjá keblében.

Nemzetet és királyt felülemelő magaslatos hivatásának megfelelt mindenben, csak egyben nem. Királyfit nevelt: bölcses, jót, bátrát, lovagiast; olyant, mint a nagy király. Ezt ragadta el tőle és fölünk a kérelmetlen halál. Hogy ez egyben hivatását nem teljesíthette, — ez megtörte szívét.

De ezen szív, mely oly nagy feladatot teljesített, utolsó csepp vérvél elfojtotta azon pokoli elméletet, melytől most már undorral fordul el az egész világ, mert látta, hogy az embert ördög teszi. Mint a világ mártyrja halt meg Erzsébet királyné.

Mély gyász borítja e hazát. Nemzet sirat királynét, kiért hálával és szeretettel rajongott. De gyászában sem feledkezik meg szeretett királyáról, ki a királynéban nem csak királynét vesztett, de hű hitvestársát, gyermekeinek anyját, vigasztalóját, agkorában élettársát, szívének legkedvesebbjét.

Oh mily kín fájdalmát látni annak, kit úgy szeretünk!

Felsőasszonyunk és Királynénk! Van-e ir

a te fájdalomdra? Ily fájdalomban vigaszt nem nyújthat Neked a nemzet sem; de lásd, mi veled sirunk, Királynénk emlékét pedig megörzö hű magyar néped!

Ez utóbbi szavakat a főispán a királyi arcképe felé fordulva mondotta. Megindulástól reszketett a hangja s az erős férfiak szemében megcsillant a könny.

A beszéd befejezése után a közgyűlés a főispán indítványára elhatározta, hogy:

cs. és kir. Felsőasszonyunk felejtethetlen emléke az utókor számára jegyzőkönyvben megörökíttessék;

Fejérvármegye közönségének mély részvéte a magas trón számolyához feliratilag tolmácsolassék. A vármegye a kopsorsóra koszorut helyez;

a vármegye közönsége nevében folyó évi szeptember 20 án gyász istentisztelet tartassék s annak megtartása végett a megyés püspök az alispán által felkértessek;

végül folyó évi szeptember 17-én Bécsben véghezmenő temetésén a megyét a főispán vezetésé alatt 3 tagu küldöttség fogja képviselni.

Ezután Szűts Ákos főjegyző felolvasta a királyhoz intézendő részvét feliratot, mely a következőképpen hangzik:

Császári és Apostoli Királyi Felség!

Legkegyelmesebb Urunk és Királyunk!

Lesújtó mély fájdalommal áll gondolatban a Magyar nemzet, az e Hazától messze távolban, idegenben fölállított ravatal körül, melyet a pokolnak tébolya törével állított fel, hogy arra helyezték a Magyar nemzetnek felejtethetlen Királyasszonyát.

Lesújtó mély fájdalommal, — mert tudja azt, hogy a szép, a jó, a nemes, a bánatos meggyilkolt Királyné az ő jóságos édesanyja volt.

A nemzet mint gyermek zokog a ravatal körül, látva azt, hogy az előtte hihetetlen valóságra vált — Erzsébet Királyné szívét döfte át egy orgyilkos fegyvere; éppen azt a szívet a sok millió közül, a melynek ha büne volt, csak az lehetett, hogy nagyobbnak teremtette az Alkotó a többinél s jobban tudott bízni az emberiség jóságában, mint a mennyi az megérdemel.

Templom volt az a szív — melynek véré a legsátánibb örület ontotta ki — a kitogyhatatlan szeretet temploma, melynek gazdag kincseit pazarul szórta közénk a megdicsőült; s most összeomlott a templom. ledőlt az oltár, melyet szeretetéért a mi szeretetünk állított neki s a romok a nemzet lesújtó mély fájdalommal állja körül.

Nagy a mi gyászunk s fájdalomunk, hogy más fájdalom azzal nem vetekehdetik. Amde mégis: Császári és Apostoli Királyi Felségéd, ki a megdicsőültben népei tisztelete, szeretete és ragaszkodásán kívül mindenét vesztette, elveszítve felségess hitvesét, boldogságát, lelkének lelkét, reményeiben osztályosát, bánataiban vigasztát: elveszítve azt a lényt, kivel lelke a legbensőbb, a sirig tartó szerelem frigyében egybefort.

Császári és Apostoli Királyi Felség!

A megmérhetetlen bánatban mi ki magunk is vigasztalásra szorulunk vigasztalást sietünk. De mi az, mi Felségéd sajnó szívére részünkről irt nyújthatna?

Nem nyújthatunk más, mint vérző szívünk azon megnyilatkozását, hogy Felségéd zokogása milliószor viszhangra kél széles e hazában s az elvesztett Felségess hitvesben, Hazájuk jóságos asszonyát örökre gyászolják hű Magyarjai.

A közgyűlés a felirat felolvasását a legmélyebb csendben hallgatta végig csak utána hangzott fel a tompa helyeslés.

A templomok és az iskolák gyásza.

A belvárosi plebánia falragaszokon tudatja a közönséggel, hogy f. hó 17-én d. e. 9 órakor Erzsébet királyné lelki üdvéért gyászistentiszteletet tart. Ugyanakkor lesz a felsővárosi plebánia templomban is. A neol. izr. templom-

ban pedig holnap d. e. 11 órakor lesz a gyászistentisztelet.

Szombaton reggel fél 8-kor az összes városi elemi iskolákban gyászünnepély fog tartatni. Hogy a többi tanintézetekben is tartanak-e gyászünnepélyt, azt nem tudjuk, mert ez ideig arról semmi értesítést nem kaptunk.

A temetés.

Bécs, szept. 15.

Ma este 10 órakor érkezik meg a királyné holttestét szállító vonat a nyugati pályaházba, honnan gyász kísérettel a Hofburgba viszik. Holnap reggel 8 órakor kezdődik a közönség bebecsátása a ravatalhoz s délutáni 5 óráig mindenki megtekintheti. Szombaton, szept. 17-én újabb beszentelés után a közönség 8 órától 12-ig ismét bebecsátatik. Az ünnepélyes temetés szombaton délután 4 órakor lesz.

Dr. Steiner Filöp megyés püspök ma a temetésre Bécsbe utazott.

A polgármester ma a következő kérelmet intézte a város közönségéhez:

Ó Császári és Királyi Felsége, Erzsébet királyasszony elhunytával a magyar nemzetre mély gyász borult.

E szabad királyi város közönsége szíve mélyéből részt vesz a nemzeti gyászban és hogy fájdalmas megilletődése nyilvánosan is kifejezésre jusson, a mai napon tartott rendkívüli törvényhatósági közgyűlés elhatározása folytán felkérem a házirtokosokat, hogy házaikat gyászlobogókkal lássák el s azt a mai naptól számított 30 napon át kifüggesztve tartassák; továbbá felkérem az üzlet-bulajdonosokat, hogy üzleteiket a temetés napja, azaz szeptember hó 17-én, szombaton délután 3 órától zárva tartassák.

Székesfehérvár, 1898. szeptember hó 14-én.

Havranek József,
p. lgármester.

A törvényhatóság figyelmébe!

Erzsébet királyasszonyunk életében rajongón szeretünk, nagy gyászában részvevő szívvel osztoztunk és megsirattuk szörnyű halálát. Emlékezetét aranybetűkkel írja lapjaira a történelem, de örök helyet foglal a magyar nemzet szívében is, melynek oly igaz patronája volt. Azt hisszük, Székesfehérvár város polgárságának közös óhajátisát tolmácsoljuk, midőn Erzsébet királyné nevéhez fűződő kegyeletünknek minden időkre szóló kifejezésekképpen a törvényhatóságot kérjük, hogy a legközelebbi közgyűlésen a város valamelyik szebb utcájának, talán a budai-utnak Erzsébet királyné nevére leendő elnevezését határozza el.

UJDONSÁGOK.

— A királyné szobrára. A székesfehérvári székes-káptalan Istenben boldogult Királynénk emlékeztetére tervezett szobor költségeihez 300 forinttal járult.

— Jóska és Józsi. Királyi vérből származó fiuk neve ez a két tipikus magyar név. Az egyik a királyné legkedvesebb unokaleányának férje: József Ágost főherceg; a másik pedig ennek fia, tehát a királyné dédunokája: a kis József főherceg. Ennek a rettenetes tragédiának kellett megtörténnie, hogy még jobban meg tudjuk mennyre magyar volt az, a kit most oly vigasztalan keserűséggel siratunk. Két koszorú árulta el ezt nekünk. — Két

koszoru, mely ott pompázik egy bécsi virágkereskedő kirakatában, fehér atlasz-szalaggal ékesítve. A szalagok ezt a felirást viselik: A mi kedves dédanyáknak — Józsi, Gizella, Feledhetetlen nagyanyáknak — Augustza, Jóska. Tehát nem Joseph, sem nem Joseph, August, csak Józsi és Jóska. Így hívta őket a királyné, a legelső magyar asszony s így tisztelegnek előtte még halálában is a halás magyar tanítványok. Bizonyára ama száz és száz koszoru közt, melyek a boldogult királyné ravatalát fogják ékesíteni, egy sem lesz drágább és vigasztalóbb szívünknek, mint ez a kettő. A Nagyasszony szelleme boldogan tekintget alá a menyekből, a mag, melyet elvetett, jó talajba hullott. Legyen áldott érte az ő szent emlékezete!

— Az Erzsébet-rend. Mint értesülünk, az Erzsébet-rend életbeléptetése nők számára legközelebbre várható. Ezt a rendet osztály és rangkülömbőség nélkül, olyan nőknek fogja adományozni a felség, kik a császár-király, a haza, vagy a társadalom körül nagy érdemeket szereztek maguknak. A rend életbeléptetése, melynek alapszabályai csak a császári jubileumkor lettek volna közrebozsátva, most már a nagy halott emlékének lesz adója. — Egyike az elsőnek, kik e rendet megkapják, *Sztáray* grófné lesz, ki tudvalevőleg az utolsó szolgálót tette a mi jó királynénknak.

— Erzsébet napja. *Wlassics* Gyula vallás-és közoktatásügyi miniszter — mint értesülünk — el fogja rendelni, hogy a jövő iskolai évtől kezdve Erzsébet napján állandó iskolai ünnep legyen, mely az elhunyt királyné emlékének legyen szentelve. Meg fogja kérni az egyházi főhatóságokat, hogy Erzsébet napján minden községben, hol tanintézetek vannak, istenitiszteletek tartassanak s az istenitisztelet után az ifjúság a tanári, illetve a tanítói karral együtt emlékünnepet tartson. A folyó iskolaévben a miniszter ismert rendelkezése szerint az iskolai emlékünnepe még e hó folyamán, lehetőleg az egyes községekben megtartott gyászistenitiszteletek után fog megtartatni.

— Fekete akták. Erzsébet királynénak, elhalálása következtében az összes államhivatalok aktáit, hivatalos kiadványait hat hónapig gyászkerettel fekete pecséttel látják el. A gyász e külső jeleivel lesznek ellátva a ministeriumok, törvényhatóságok s általában az állami hivatalok kiadványai, a hivatalos gyász tartamáig. A ministeriumok már meg is rendelték az összes hivatalos papirok és nyomtatványok gyászkeretes előállítását.

— A szent Ferenc-rend köréből. *P. Horváth* József a szombathelyi rendházhoz hittanárnak kineveztetvén, a bölcsészeti tanszékét a székesfejvári rendházban *P. Leser* (Gratián) nyerte el, ki egyszersmind a kisegítő katonalelkészi teendőikkel is megbízott. *P. Bendes* Valerian volt helyettes házfőnök e hó végén a felsőbb hittudományok h. lltatására Rómába költözik. Ezuttal még megemlítjük, hogy a szent Ferenc-rendiek templomában minden pénteki napon szent kereszt-úti ajtatoságok tartanak, melyeket állandóan szép számú közönség látogat.

— Baleset a gyárban. A volt Felmayer-féle kékfestő gyárban tegnap *Környei* Ferenc 24 éves napszámos balkezét a gépszij munka közben elkapta és ujjait leszakította. A szerencsétlenül járt munkást dr. *Lauschmann* Gyula gyári orvos azonnal ápolás alá vette. Baleset ellen a gyár által biztosítva van.

— Értesítés. A székesfejvári vendéglősök, kávéosk és italmérők rendes heti összejövetelüket 1898. szeptember 15-én azaz esütörtökön esteli 7 órakor *Antal* szénatáron levő vendéglőjében fogják megtartani.

Apró hirdetések.

C SINOSAN BUTOROZOTT SZOBA
kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

OKLEVELES TANITÓNÓ
magán órákat elfogad. Czim a kiadóhivatalban.

NYILT-TÉR.*

Kiadó lakások.

Két szoba, konyha a belvárosban alacsony bérösszeg mellett november 1-ére kiadó. — Czim a szerkesztőségben.

Egy 5 szobás lakás, előszoba és minden szükséges mellékhelyiséggel november elsejére kiadó. — Bővebb felvilágosítást ad a szerkesztőség.

* E rovatban közöltékkert teletöltséget nem vállal a szerkesztőség.

V. II. 23/2. sz. — 1898.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székesfehérvári kir. járásbíróóság V. II. 23/2-98. számú végzése által dr. Csöppenszky Mihály ügyvéd által képviselt özvegy Pallag Ferenczné végrehajtó javára ifj. Füstér Imre és neje végrehajtást szenvedettek ellen, 124 frt tőke, ennek 1897. évi augusztus hó 1. napjától számított 5 % kamatai s eddig összesen 34 frt 80 kr perköltőség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság- illetve felül foglalt és 585 frtra becsült különféle bútorneműekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a kir. járásbíróóság V. II. 23/2. sz.—1898. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Székesfehérvárott leendő eszközésére 1898. év szeptember hó 30-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Székesfehérvár, 1898. évi szeptember hó 13-ik napján.

ANGYAL GÁBOR,
kir. bíróági végrehajtó.

HIRDETMEY.

Nagyméltóságu gróf Zichy Nándor ur tulajdonát képező Duna-Adony községben levő Szarvas és Korona vendéglők, továbbá a Duna hajóállomásnál levő vendéglő 1899. január 1-től 3egymásután következő évre a legtöbbet ígérőknek haszonbérbe adatik. Zárt írásbeli ajánlatok 1898. október 15-ig az uradalmi pénztári hivatalhoz Duna-Adonyban adandók be.

Uradalmi pénztári hivatal.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Kölcsön a valódi becsárték háromnegyed részéig 20-40 év közti időre **készpénzben.** Birtokos felmondhat, pénztörlesztést nem mondhat fel. Csakély kamattal tőke is törlesztetik. **Lebonyolítás leg-
rövidebb idő alatt.**

— **Converálás bályeg- és illetékmentes; —
Semmi előleges költség.**

Minden felvilágosítás **díjmentes.** Beküldendő csak: teleknyomnyi kivonat és kataszteri birtoknyom másolat.

Ingatlan-és Jelzálog-Forgalmi-Intézet.
Budapest, Váci-körút 39.

Intézetünk az egyedüli, mely az ország minden megyéjéből, haladékos és a legkényesebb földbirtokok állat olcsóságyzerítésre ajánla van.

OLCSÓ PÉNZ!

TÖRLESZTÉSES JELZÁLOG KÖLCSÖN 1000 FORINTTÓL FÖLFELE

4 1/2 százalék kamat mellett kapható

földekre és székesfehérvári házakra is.

A kölcsön összeg kifizetése nem jelzálog papirokban, hanem

KÉSZPÉNZBEN TÖRTÉNIK.

Pénzintézeteknél fennálló tartozások KONVERTÁLTATNAK.

Érdekelteknek bővebb felvilágosítást nyújt

NÉMETH ÖDÖN az „Unio Catholica“ főfelügyelője
Székesfehérvár, Szent-István-utca 3. szám.